

"הרב אור" – "הקץ המגולה" במשנת הרצי"ה

עיבוד ועריכה של שיעורו של הרב בנימין (בני) אייזנר זצ"ל¹

א. סגולת ישראל.

יש מצווה בתורה, "בינו שנות דור ודור", להבין את הדורות, להבין את מעשי ה', בדרך כלל היו נביאים שהסבירו לנו, היום אין נבואה. אבל צריך לנסות ולהבין את המאורעות על פי מה שקיבלנו מרבותינו. הבסיס של הנצרות והאסלאם הוא האמונה שהקב"ה עזב את העם היהודי, הוא שונא את העם היהודי, העם היהודי לעולם לא יחזור לארצו ולא יגאל, הם טוענים: "אנחנו ממשיכי דרך ה'".

הנצרות והאסלאם חשבו שעם ישראל ירד מהפרק. הוא לעולם לא יחזור לארצו, לעולם לא יחזור לירושלים. אנחנו ממשיכי דרך אלוקים, הנצרות חשבה ככה וגם האיסלאם. במשך ההיסטוריה היו מלחמות עקובות מדם בין הנצרות והאסלאם. עד מתי? עד שהאויב המשותף, העם היהודי, שהולך להפיל את שניהם מופיע בעולם. ואז פתאום, המופתי של ירושלים נפגש עם היטלר, והם מתכננים יחד איך להיפטר מהיהודים בארץ ישראל. איך לשלוח אותם לאושוויץ. אומנם, היטלר לא היה נוצרי, אבל אם נקרא את הספרות הנאצית, מאיפה היא יונקת וכן את הפילוסופיה הנאצית, השורש של הכול הוא הנצרות. היטלר כתב בספר שלו: העם היהודי זה המצפון של העולם, אני לא יכול לחיות עם המצפון הזה, אני רוצה לעקור אותו. הנפש הברברית שלו לא יכלה לסבול את העם היהודי. או אני או הם². הכול מבוסס על הנצרות שהם לא יכולים לסלוח לעם ישראל, ולכן עם ישראל הוא אויב הנצרות. אבא אבן, שר החוץ לשעבר, היה הראשון שביקר בוותיקן. הוא חזר מהוותיקן, ואני זוכר את דבריו: "חשתי בהתלבטות הרעיונית הקשה והעמוקה אצל האפיפיור עם חידוש מלכות ישראל". איך להתייחס לזה. איך "לאכול" את זה, הנצרות טענה שהקב"ה שונא אותנו, "עמא דאהדרינו מריה לאפיה מיניה..." (חגיגה ה:). זה מה שהנצרות אומרת, אתם לא יודעים שהמשיח בא כבר לפני אלפיים שנה?! אנחנו ממשיכי דרך אלוהים, אנחנו העם שהקב"ה אוהב, אנחנו ממשיכי דרך אלוהים בעולם. וגם האפיפיור של עכשיו שאומר כל מיני דברים, הוא לא מכיר בירושלים כבירת מדינת ישראל. בשום אופן לא. משום שאז הם צריכים לקיים: "והביאותים אל הר קדשי, ושמתים בבית תפילת..." הם לא רוצים את זה, הם רוצים להישאר בשטויות שלהם, הם רוצים להישאר בעבודה זרה שלהם, הם רוצים להישאר בתוך הטומאה שלהם. הם עוד לא מבינים.

אבל בינתיים, הם חושבים שאנחנו בדיוק ההיפך מהם, הם לא מבינים את זה, שזה אושרם שעם ישראל חזר לארצו. הם לא מבינים את זה. "אז יאמרו בגויים הגדיל ה' לעשות עם אלה, הגדיל ה' לעשות עמנו היינו שמחים". הם לא מבינים. אני חושב שעוד תהיה מלחמה לפני שיבינו זאת. הלוואי שיחזרו בתשובה, זה יותר טוב.

¹ הרב בנימין (בני) אייזנר זצ"ל היה מבכירי תלמידיו של הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל. הרב בני היה מחנך דגול ות"ח ארץ ישראל אשר לימד במקומות רבים ביניהם גם במכללת "אורות ישראל".

הרב בני הכניסני לביהמ"ד של "התורה הגואלת" ומימיו, שמקורם בבחיירי צדיקיא, שאבתי מים בששון. ת.נ.צ.ב.ה. אל ביתו של הרב בני, היינו צועדים בקביעות, קבוצת בחורים משיבת "מרכז הרב" מידי שבוע לשמוע את דברי תורתו. והימים ימי מלחמת אוסלו המרים בחורף תשס"ב, ובכל יום נופלים חללים ונטבחים על קידוש השם צדיקים ויקרים. בל' תשרי התשס"ב, נפל שר וגדול בישראל בידי בני עוולה, השר רחבעם זאבי הי"ד. בערב שלאחר הירצחו נאמרה שיחה זו.

² ראה בספר "שיחות עם היטלר" ד"ר הרמן ראושנינג, הוצאת "מסדה".

הרב צבי יהודה למד קוראן. הוא אמר לנו שכשעלה לארץ יחד עם הרב זצ"ל, מנהגו של הרב זצ"ל בתקופת "בין הזמנים" היה ללכת לנוח במושב רחובות, והיו שם זקנים בדואים וערבים והם ישבו ביחד פעם אחת. הם אמרו לו: ידענו שתחזרו לארץ, ידענו שהיהודים יחזרו הביתה, יש לנו מסורת על זה. אתם תחזרו ותהיו בארץ ישראל. יש גם מסמך בבית של הרב צבי יהודה שהערבים הודו לו על זה. פעם הם רצו שהוא יופיע יחד עם מנהיגים ערביים ברדיו, אז הוא אמר: אני לא מופיע ברדיו איתם עד שהם לא חותמים לי על העובדה הזאת שארץ ישראל שייכת לעם ישראל ואז הם חתמו לו.

הקב"ה אומר לאברהם "לך לך מארצך, ממולדתך מבית אביך, אל הארץ אשר אראך ואעשך לגוי גדול" למה? "והיה ברכה ונברכו בך כל משפחות האדמה" אין דרך אחרת להביא ברכה לכל משפחות האדמה אלא דרך זרעך. דרך העם שעתידי לצאת ממך. זוהי החלטה אלוקית. לכן, מסביר המהר"ל³ את הקושיה של הרמב"ן (ע"ה"ת, בראשית "ב, ב), מדוע התורה לא מזכירה במילה אחת שאברהם היה צדיק, ולכן ניגלה אליו הקב"ה לעומת נח שאת צדקתו התורה מציינת?? אומר המהר"ל: אצל נח זו היתה בחירה פרטית, מעשיך יקרבוך ומעשיך ירחקוך, אם נח לא היה צדיק היה נבחר מישהו אחר. אבל באברהם, ודאי שהוא היה הכי צדיק, אבל זו לא הנקודה, אלא יש כאן בריאה, בחירה כללית בזרעו. זו לשונו של המהר"ל⁴, בחירה כלל ישראלית, ובחירה כללית לאומית אינה תלויה במעשים, האם אתה צדיק או לא. גם אם אתה לא צדיק אתה נבחר. הגם שתבוא אומה מאומות העולם, ותיטיב מעשיה, ותשתדל להדבק בשכינה, וישראל עוברי רצונו, לא יחליפם ולא ימירם באומה אחרת. אומר את זה אור החיים הקדוש⁵. וזה נקרא סגולת ישראל ובחירת ישראל. אומנם, אברהם כלל גם את ישמעאל ובקש "לו ישמעאל יחיה לפניך" אך הקב"ה אמר לו ביחס אליו לשמוע בקול שרה שכן היא צודקת. לא ממנו תבוא הישועה לעולם - שלח אותו. גם יצחק כלל את עשיו, ולכן אנחנו נקראים בתורה בעיקר "עם ישראל" ולא "עם אברהם". כמו דברי הכוזרי⁶, יש עדיין קליפה. הבחירה היתה באברהם, כאבי האומה הישראלית, שממנו עתידה לקום אומה ישראלית. אומנם, מסביר הרב ב"עולת ראייה", שמה שאומרים בתפילת שמונה עשרה, "אלוקי אברהם, אלוקי יצחק ואלוקי יעקב" ואחר כך חותמים: "ברוך אתה ה' מגן אברהם" איפה יצחק ויעקב נעלמו? אומר הרב זצ"ל, בגלל שאברהם הוא האב שמחבר אותנו לכלל האנושות, הוא "אב המון גויים", כי תפקיד העם היהודי בסופו של דבר להציל את כל העמים. לא להישאר לבד ולכן אנחנו חותמים מגן אברהם. מצד המגמה של תיקון העולם, של "ונברכו בך כל משפחות האדמה" גם זרע ישמעאל וגם זרע עשו. ואנחנו יודעים איפה ראשו של עשו מונח. ראשו זה עיקרו, במערת המכפלה. יעקב הוא אבי האומה הישראלית ואצלו "שב העניין האלוקי הציבורי אחר שהיה פרטי..." כה דברי רבי יהודה הלוי. פעם ראשונה שהעניין האלוקי, או בלשונו: "השכינה", חלה

³ ספר "נצח ישראל" פרק יא'.

⁴ "...כי אצל נח לא היה, רק בחירה פרטי, והבחירה הפרטית הוא לפי מה שהוא, והכל הוא לפי מעשה צדקות שלו. אבל באברהם לא היה בחירה פרטית, רק באומה הישראלית, שהם זרעו. שהרי כתיב באותה בחירה "ואעשה אותך לגוי גדול", וזה בחירה כללית, ובחירה כמו זאת אין תולה במעשה כלל, ולא בחטא, כי המעשה הוא לפרט. אף כי בודאי זכות אבות מועיל, מכל מקום עיקר הבחירה, בחירה כללית בו ובזרעו." (שם)

⁵ "וה' האמירך וגו'." אומרו להיות לו לעם סגולה, שהגם שתבא אומה אחרת ותיטיב מעשיה ותשתדל להדבק בשכינה לא ישיגו מדרגת ישראל... או ירצה שהגם שיהיה זמן שיכעיסו ישראל את הבורא אף על פי כן לא ימיר אותם באומה אחרת... ופירשנוהו במקומו שהכוונה היא הגם שתכשיר מעשיה אומה מאומות וישראל עוברי רצונו והסכים ה' ודבר לעשות כדברי משה: (דברים, כו' יח').

⁶ מאמר ראשון צה': "והיה דומה לאדם, והיה סגולה ולב וזולתו כקליפה.. ובני יעקב כלם סגולה, כלם ראויים לענין האלהי, והיה להם המקום ההוא המיוחד לענין האלהי, וזה היה תחלת חול הענין האלהי על קהל, אחרי אשר לא היה נמצא פי אם ביחידים... (תרגום אבן תבון)

על צבור, היה אצל זרע יעקב, שנים עשר שבטי י-ה, שאצלם השכינה מופיעה בשלמות, שגם אם אחר כך יהיו אנשים אפיקורסים. אתמול אמרנו בסליחות של בה"ב, "בין כך ובין כך קרויים לך בנים"⁷, אפילו אפיקורסים, אפילו עובדי עבודה זרה, אפילו יעשו "שמיניות באוויר". זאת ברית! זה ההבדל בין "זכות אבות" ל"ברית אבות". זכות אבות תמה, ברית אבות לא תמה (שבת נ"ה, א). זו ברית עם זרע יעקב, השכינה חלה על העם היהודי לעולם. הבחירה ביעקב לא היתה מצד מעשיו, בפרשת תולדות, עוד לפני שנולדו, הקב"ה אומר לרבקה, "ורב יעבוד צעיר". יש כאן בחירה, "בטרם אצרך בבטן קראתיך". יש כאן סדר אלוהי.

ב. הקמת מדינת ישראל – קידוש השם

עכשיו נראה מה זה שייך להיות. בימינו עם ישראל חוזר לארצו. המאורע החשוב ביותר בתולדות האנושות, מאז חורבן בית שני, הינו הקמת מדינת ישראל. העולם חוזר למסלולו, אין דרך אחרת להציל את העולם מכל הטומאה שלו ומכל הרשעות שלו, אלא "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים". החזרה של עם ישראל לציון, העולם חוזר למסלולו. "שהרי אי אפשר לכבוד העליון להתרבות אלא בגאולתם ושלוותם של ישראל, שזה קשור בזה באמת" ("מסילת ישרים" פרק י"ט). כאשר המסילת ישרים מדבר על החסיד האמיתי, אז הוא אומר: יש חסיד שדואג לעצמו, "ואני קרבת אלוקים לי טוב", אבל סוף, סוף, הוא דואג לעצמו, אבל, החסיד האמיתי הוא צופה לישועה ולקבוצת גלויות ולבנין בית המקדש, חסיד כזה הוא קשור אל הדור. "כי אי אפשר לכבוד ה' להתרבות בעולם אלא בגאולתם של ישראל" (שם).

צריך לדעת, המאורע החשוב ביותר, העולם חוזר למסלולו, העם היהודי חוזר לארץ שרק ממנה יכולה לבוא גאולה לעולם. ארץ ישראל גם היא תשתנה ולא תישאר כפי מצבה עכשיו. ארץ ישראל היא "ארץ זבת חלב ודבש". זה מצב נורמאלי היום?!.. מה פתאום? זה מצב לא נורמאלי! ירושלים צריכה להיות עיר יפה, וכי יעלה על הדעת שהשכונות יישארו ככה?! שהעיר העתיקה תישאר בסמטאות המלוכלכות האלה?? חס ושלום!! ירושלים תהיה יפה גם פיזית. רק שם, ב"ארץ אשר אראך" יתקיים "ונברכו כן כל משפחות האדמה ובזרעך". אם כל העם היהודי יהיה צדיק תמים בחוץ לארץ, הגאולה לא תבוא לעולם. אין אפשרות. העובדה הזאת שחזרנו לארצנו, העולם הגוי לא יכול להישאר אדיש כלפיה. אז היתה שעת רצון, או בלשונו של הרב סולוביצ'יק זצ"ל⁸, מי שהיה נוכח בישיבת האו"ם, כשהחליטו על הקמת מדינת ישראל, והיו לו עיניים אמיתיות היה רואה מי הוא היושב ראש האמיתי באותה ישיבה, שזה לא טריגבלי, הנציג השוודי שישב שם עם הפטיש, אלא הקב"ה ישב שם והחליט: ארגנטינה – כן. בוליביה – לא. ברזיל – נמנעת. ובסוף סיכום הקולות – כן. מי שיש לו עיניים אמיתיות, ראה שהיושב ראש האמיתי הוא הקב"ה שהפיל את החומה, "הפה שאסר הוא הפה שהתיר". הוא הקים חומה שאסור לנו לבוא לארץ ישראל, "אל תעלו בחומה". אל תעלו נגד אומות העולם, ועכשיו, שהחלטת אומות העולם על הזכות שלנו להקים בית לאומי בארץ ישראל, "סר פחד השבועות" ושבה מצוות ישיבת ארץ ישראל ששקולה כנגד כל המצוות, למקומה – דברי 'האור שמח'⁹.

⁷ "כנסתך אל תתן לכלה ולחרפה, אם בפיקודך מתעצלת ומרפה, על כל פשעיה אהבתך תהא מחפה, יתירה חיבתם לפניך אדוני האדונים, בין כך ובין כך קרואים לך בנים" (מתוך "פיוט סליחות", לריב"ם, נכדו של רש"י ומבעלי התוס').

⁸ "מי שהסתכל אז היטב בעינו הרוחנית, הרגיש ביושב ראש האמיתי שניצח על הדיונים - והוא הדוד". מאמר "קול דודי דופק" (יום העצמאות התשט"ז): בתוך "דברי הגות והערכה", עמ' 23.

⁹ "כעת הסבה ההשגחה אשר באספת הממלכות הנאורות בסאן רעמא, ניתן צו אשר ארץ ישראל תהיה לעם ישראל, וכיון שסר פחד השבועות וברישיון המלכים, קמה מצוות ישוב ארץ ישראל ששקולה כנגד כל מצוות שבתורה למקומה. נדפס לראשונה ב"התור" שנת תרפ"ב, וחזר ונדפס בספר "שיבת ציון", מהדורת ישיבת "הר ברכה" עמ' 100-101.

אז הייתה שעת רצון כזו להביא גאולה לישראל, אבל אחר כך האומות התחרטו בהם, חזרו בהם¹⁰. גמרנו, הם יכולים לחזור בהם כמה שהם רוצים, אבל זהו, הקב"ה לא חזר בו. תהליך גאולתם של ישראל, הוא תהליך בלתי הפיך. אמר משהו הערב ברדיו, שמדינת ישראל תלויה באמריקה ושנחנו מוכרחים להתחשב איתם. זו ממש כפירה במעשה ה'. אנחנו לא תלויים באמריקה, אנחנו תלויים בקב"ה. היד ה' תקצר?!

ג. מהקמת המדינה ועד מלחמת יוה"כ

נתחיל במלחמת השחרור: אמר הרצ"ה זצ"ל בדבריו במסיבת יום העצמאות בישיבת "מרכז הרב"¹¹: "אף על פי שהייתי, והנני, קשור נפשי, רוחי ונשמתי לעם ישראל, ורציתי לצאת ברחוב יפו לשמוח עם ההמון, עם עם ישראל, "ישמח ישראל בעושי", לא יכולתי לצאת, באותה שעה שהייתי קרוע כולי, חתוך כולי לגזרים, "את ארצי חילקו". חישובים פוליטיים. הסכמנו לתוכנית החלוקה, לא יכולתי לצאת לרחוב. לשמוח עם הבנים, עם הבנות, לרקוד עם עם ישראל. ואשב בדד כי נטל עליו. למחרת או למחרתיים בא איש ברית קדשנו, ואיך אפשר שלא יבוא, ולאן שיבוא, לחדר הקטן והקדוש, לבית הרב, ישבנו שנינו מזועזעים ודוממים והחלטנו, "מאת ה' היתה זאת". כן, אז הוא צעק: איפה חברון שלנו?, אנחנו שוכחים אותה? איפה בית לחם, אנחנו שוכחים אותה? איפה יריחו, איפה כל רגב ורגב באדמת קדשנו אנחנו עומדים לוותר על זה על אדמת הקודש?¹²

החליטו הרב צבי יהודה והרב חרל"פ במלחמת השחרור "מאת ה' היתה זאת היא נפלאת בעינינו", בינתיים יש לנו מדינה קטנטונת. הם החליטו שמדינת ישראל הקטנה, גם זה חסד, זה שלב בגאולה, ומאז בלשונו של הרב צבי יהודה: "יש לנו יום הקודש", זה יום העצמאות.

רבתי, ביום העצמאות שלפני מלחמת ששת הימים, אף אחד לא חלם להיות בירושלים, בשכם, בחברון, בית לחם. ופתאום, הרב צבי יהודה שאף פעם לא דיבר איתנו על זה, פתאום, ביום העצמאות שלפני מלחמת ששת הימים הוא אמר את הדברים האלה. אחרי שבועיים, כשאני רץ עם "עוז" בבית לחם לכבוש את בית לחם ואני רואה מול עיני את הרב צבי יהודה עומד בבית המדרש וצועק: איפה בית לחם שלנו?? אנחנו שוכחים אותה?? ואני רץ עם "עוז", ואני אומר: הרב, לא, לא שוכחים. הנה, אנחנו פה. לא במקרה שני האזרחים הראשונים שמגיעים לכותל ברגע שחרורו, היו הרב צבי יהודה ו"הנזיר". מי שמתאבל על ירושלים רואה בשמחתה. הגישו לרב המקול, רדיו, טלוויזיה מכל העולם, מה אתה אומר? אני מודיע לישראל ולעולם כולו שבפקודת ריבון העולמים חזרנו הביתה לנחלות אבותינו, ומפה לא נזוז יותר. הרב צבי יהודה הכריז את זה. אומנם, ממשלת ישראל דאז, לא למדה ב"מרכז הרב", אפילו לא ב"מכינה"... לא הבינו את זה והתחילו עם דיבורי חולשה ופתאום אתה שומע ברדיו "שטחים כבושים", "הגדה המערבית", "הרמה הסורית". אני נמצא בחברון, כבשנו את חברון, הערבים - תאמינו לי - ידעו שחזרנו הביתה. אך הם פתאום קלטו שאנחנו לא מודים בארצנו ואז הם התחילו לזרוק עלינו אבנים, אחרי חודש שהיינו בחברון, טוב, אומנם אז היה עוד יד תקיפה, טיפלנו בהם והפסיקו. אבל הם מיד קלטו שעם ישראל לא מודה בארצו. לא מתנחלים. מכריזים על יש"ע כשטח צבאי. ויהודים צריכים לבוא לחברון בגניבה.

¹⁰ וראה "מי מרום ו' - מעיני הישועה עמ' כח'.

¹¹ נדפס בספר "לנתיבות ישראל", "מזמור יט' למדינת ישראל".

¹² "אחר כך היה וכוח אם הרב הזכיר את עבר הירדן, משהו אמר לרב, אם הרב היה אומר את עבר הירדן, היינו כובשים את עבר הירדן. אז הוא אמר, אני הזכרתי את עבר הירדן. יש לי טייפ של סלילים שאיתו הקלטתי אז את הדברים של הרב, המקור היה אצלי, ואז הבאתי את זה לספריה, והקלטנו עם זה, ואמר, הנה אמרתי עבר הירדן, מה אתם רוצים..."

עשו לי 'שבע ברכות' בחברון בשנת התשכ"ח. הרב לוינגר, הרב אבינר, הרב ולדמן עשו לי 'שבע ברכות' בחברון המשוחררת. אבל אתה לא יכול לבוא לחברון כי היא מוגדרת "שטח צבאי". חברון, עיר האבות, ערש מלכותנו, ערש אומתנו, יהודי לא יכול להתנחל שמה, וצריך לבא בגניבה למלון פארק ולומר לבעל המלון: תראה, בא לנו להיות בפסח קרוב לקברות אבותינו, אתה מוכן להשכיר לנו חדרים? ממש אין לו כסף כי אין אף אחד במלון הזה. אחרי זה, פתאום הוא נתן לנו להישאר עוד קצת קרוב לאבותינו. אחר כך זרקו אותנו מהמלון לממשל, ואחר כך בסוף קמה קריית ארבע. אבל הכול בדלת האחורית. איזה מן דבר זה?? זה מצב לא נורמאלי. שום עם לא עושה את זה כלפי מולדתו ככה, אתה בא למולדת שלך, תחיה אותה. אז יש כאן חולשה. החולשה הזאת גררה את מלחמת יום כיפור. יותר מדי יהודים לא מודים בארצם. נכון, לא רובם, אבל יותר מדי ואז לאט, לאט יש כרסום אדיר ביחס שלנו לחלקי מולדת. יש הלכה בשולחן ערוך, ברמב"ם, אין מחלוקת, שתלמוד תורה כנגד כולם. עד השלב של מצוה שאין מי שיעשה אותה, אתה חייב להפסיק ללמוד ולצאת לשטח. (על פי גמרא מ"ק ט', א). אם אתה לומד בישיבה ועיוור עובר ברחוב, ואתה לא קם ועוזר לו, אתה פושע. כי, "תן בלבנו לשמוע ללמוד ללמד לשמור ולעשות ולקיים את דברי תלמוד תורתך". הרב צבי יהודה רואה שאף אחד לא הולך להתנחל בארצנו המשוחררת. שטח צבאי. שטח כבוש. ואז הוא קורא לנו ואומר: חברה קדימה. אומנם, הרב צבי יהודה אלף פעמים צעק עלינו: יותר חשוב מהתנחלויות, הסברה!. לכו לעם תסבירו לו מי אנחנו, מה הקשר שלנו לארץ שהעם יהיה איתנו. אני זוכר את המינוח שלו: "התנחלויות - מספר ב', מספר א' - זה הסברה". כי העם לא איתנו. לא עשו מספיק. בטח שלא עשינו מספיק. אם בכלל. גם עכשיו צריך לעשות הסברה. אומנם, הוא התנגד לעריכת משאל עם. אין משאל עם. כי גם אם רוב העם חולה, אתה לא מבסס את ההלכות ואת הפסקים שלך על עם חולה, אם רוב העם חולה, יגידו ביהודה ושומרון נקים מדינה פלסטינאית. חס ושלום, אין משאל עם. האם תעשה משאל עם, על האם לשמור שבת או לא? מה פתאום משאל עם?!

אומנם, לשם הכרעה בעניינים אלו צריך הרבה שיקול דעת. כשנכנסו ללבנון בשנת התשמ"א, חבר שלי בא לרב צבי יהודה ואמר לו: הרב נכון שאסור לסגת מלבנון? הרב אמר לו: (אני זוכר את המילים) "עניינינו להשמיד את המחבלים". אבל הרב, נכון שלבנון זה ארץ ישראל? – וודאי. אבל, עניינינו כרגע, להשמיד את המחבלים. זה שיקול של הרב צבי יהודה. כמובן, שבצורה שיצאנו לא היינו צריכים לצאת, על זה לית מאן דפליג גם מאנשים חילונים. זה היה הזמנה לרצח מה שעשינו...

ד. מהקמת "גוש אמונים" ועד הנסיגה מסיני.

ובכן, גם כשהלכנו לסבסטיה לא עברנו על החוק וכך זה היה, תשמעו מכלי ראשון. הרב צבי יהודה קרא לי לביתו, ואמר לי: תקראו לי למשה וחצי...¹³. הלכתי עם ר' יענקל'ה לוי, מי שמכיר אותו, זה אדם שיש לו מהלכים. כל החברי כנסת, כל הממשלה הכירה אותו. אנחנו נוסעים לפיקוד, ישבו שם בפגישה עם אלוף הפיקוד, כל "הפלפלים" מסביב. אמר לי יענקל'ה: אל תפחד. פותח את הדלת, רואה את כל ישיבת המטה, אומר למשה לוי: הרב צבי יהודה צריך אותך, דחוף. תוך שעה, היה אצל הרב צבי יהודה. גם אני הייתי נוכח שם. הרב אמר לו ככה: הבחורים שלי עכשיו נמצאים בשומרון, אני יודע שתקבלו פקודה מהממשלה לפנות אותנו, אני הוראתי לתלמידים שלי, אנחנו עם אחד, שלא יהיה עימות, חס ושלום. אנחנו מצווים להתנחל, ואנחנו מתנחלים. יותר מזה, עוד הוא אמר לו: תודיעו לדיין אנחנו הולכים להתנחל, אף על פי שאנחנו יודעים שהממשלה לא בסדר, הם לא מבינים מה זה ארץ ישראל עדיין, הם לא מבינים מה זה יהודה

¹³ משה לוי ז"ל שאחר כך היה הרמטכ"ל השנים עשר של מדינת ישראל, כונה עקב גובהו הרב "שני מטר וחצי..."

ושומרון, אבל שזה יהיה בידיעת הממשלה. ככה אמר לי הרב כמה פעמים, תלכו, תוציאו מהכוח אל הפועל את הרצון של עם ישראל. כשבאו לשם לפנות אותנו הרב צבי יהודה שלח אותי להגיד לחבר'ה: בשום אופן לא להרים יד, להתנגד. הרב צבי יהודה אמר: אתם קשורים לאדמה, אתם נמצאים. אם באים ולוקחים אתכם, אתם נלקחים, אתם לא הולכים מרצון מטר אחד מרצון. אז תופסים, חמישה חיילים תפסו אותי וזרקו אותי למשאית.

יש גבול עדין מאד שהרב צבי יהודה ידע להבחין. "אין כוח בעולם שימנע אותנו מלהתנחל בארץ ישראל". ו"מתוך התורה אנחנו באים אל המדינה", אני מצטט את הרב צבי יהודה, "מתוך התורה אנחנו באים אל המדינה", ואנחנו נתנחל בארץ הזאת בכוח התורה אבל, בידיעת הממשלה. כאשר הרב צבי יהודה היה בחווארה¹⁴ ובא אלוף הפיקוד, ואמר לו: כבוד הרב, צריך ללכת מפה. אמר לו הרב: תסתכל מסביב, זו ארץ ישראל. אמר האלוף: כבוד הרב, קיבלתי פקודה לפנות אתכם. הרב צבי יהודה אמר לו: אין כוח בעולם שיכול לתת פקודה כזאת. טוב, מפאת כבודו של הרב צבי יהודה, אותו לא תפסו, אבל אותנו זרקו, תפסו בכוח, שישה חיילים על אחד, וזרקו אותנו למשאיות והרב צבי יהודה נשאר לבד בשטח. לא היה לו אפילו אוהל. אלוף הפיקוד אומר לו – הוא לא היה צעיר אז, כבר אז סבל מרגליו מאד – בסוף, שהוא נשאר לבד, ולקחו את כולם, אז הוא אומר לאלוף הפיקוד, שזה חטא היסטורי, וזה פגיעה בנצח ישראל. אבל אלוף הפיקוד לקח אותו במכונית הביתה. הרצי"ה, יכול לכתוב לבגין שהוא יכנס לדיראון עולם בהיסטוריה הישראלית, בגלל מה שהוא עושה, ושבע אחר כך שהוא שומע שמנחם בגין חולה בבית חולים, לשלוח לו ברכת רפואה שלימה¹⁵.

היינו ממלכתיים. כל ההתנחלויות שאני מכיר קמו בהכרת הממשלה. הממשלה אישרה שנשאר בקדומים, ובדרום, בעצמונה. נכון שזה לא היה בברכת הממשלה, ולא בסיוע כספי של הממשלה, ולפעמים אפילו בהתנגדות חלק הממשלה. אך, כאשר חבר שלי מ"מרכז הרב", הכניס לעיתון "מעריב" קריקטורה של בגין, עם כובע טמבל כזה מצחיק, אז הרב צבי יהודה קרא לו ואמר לו: כך אני לא מתייחס לראש ממשלת ישראל. בשום אופן. זה בזיון האומה. זה בזיון מדינת ישראל. אתה מבזה את המדינה. יש לנו ויכוח איתו. ויכוח נוקב איתו. אנחנו לא נוותר לו, אבל לפרסם קריקטורה של ראש הממשלה בצורה כזו נבזית? לא יקום ולא יהיה. אחד מהרבנים בא לבית של הרב צבי יהודה והתחיל לחרף ולגדף את הממשלה; הם לא נותנים להתנחל. הרב צבי יהודה שומע ושותק, והוא ממשיך, ומה צריך לעשות, וצריך להרוס אותם ולזרוק אותם מהארץ. והוא שותק. איזה רבע שעה נמשך ככה. והוא קם והולך. כשהוא יצא, הרב צבי יהודה אומר לנו: להתווכח, יש לי חשבון עמוק עם הממשלה, אבל, אני בסגנון כזה לא מדבר על ממשלת ישראל. אליהו אומר לאחאב "עוכר ישראל" אתה מוקף באיזבל, שמסיתה אותך והורגת את נבות ואת הנביאים, אבל מלמד אותנו התנ"ך דרך ארץ, "וישנס אליהו את מתניו" והוא רץ לפני מרכבתו של אחאב, עד עפולה. ב"משפט כהן"¹⁶ כתוב באיזו מידה יש למדינת ישראל ולממשלת ישראל דין של מלכות. ככה למדנו בבית מדרשנו שממשלת ישראל היא מייצגת את מדינת ישראל. וזה עניין אחד. לטוב ולרע. עם כל הוויכוחים. אומנם, ממשלת מיעוט היא לא ממשלה. זה הקו האדום. זוהי בדיקת ההגדרה ההלכתית של הרב צבי יהודה. אני מצטט את הרב צבי יהודה, "המכונים ממשלה". הם לא ממשלה. ברגע שקמה ממשלת מיעוט מלבישים

¹⁴ עיירה דרומית לשכם, בטו' סיון התשל"ד, לצורך הכרזת הקמת הישוב "אלון מורה".

¹⁵ בתוך ספר: "להלכות ציבור", כרוז קפא', מיום ח"י אלול התשל"ח. וכרוז רכ"ה, מיום י"ט כסלו התשמ"ב.

¹⁶ שו"ת "משפט כהן" להגרא"ה קוק זצ"ל [סי' קמ"ד ס"ק י"ג-ט"ו]: "וחוץ מזה נראים הדברים שבזמן שאין מלך, כיון שמשפטי המלוכה הם ג"כ מה שנוגע למצב הכללי של האומה, חוזרים אלו הזכויות של המשפטים ליד האומה בכללה. ובמיוחד נראה שגם כל שופט שקם בישראל, דין מלך יש לו לענין כמה משפטי המלוכה, וביחוד במה שנוגע להנהגת הכלל".

על מדינת ישראל הקדושה ממשלת מיעוט, זו לא ממשלה. אז הרב צבי יהודה התנהג בהרבה יותר תקיפות. הוא אמר למפד"ל לצאת מהקואליציה. וברגע שהמפד"ל לא פרשה, אז כינה אותם: "המכונים שרים". "אני לא אסלח לכם. אין לי שום עסק עם המפד"ל, עם היצור הזה שנקרא מפד"ל, אתם מצטרפים לממשלת מיעוט??" צריך לדעת, זה מאד עדין הגבולות. מאד מסובך.

יש כאלה שרצו להביא ראיה מרבן יוחנן בן זכאי שיש לבצע ויתורים עבור הסכמים עם גויים, אך ההבדל הקטן הוא שרבן יוחנן ידע שאנחנו לקראת גלות ואנחנו יודעים שאנחנו היום לקראת גאולה. זה ההבדל הקטן. בחורבן ימית, כשבאנו לרצ"ה ובכינו אז הוא אמר: כן, חז"ל אמרו שזה "קמעא קמעא". אנחנו לא מתייאשים מהגאולה גם כשיש נסיגות, אנחנו לא אומרים: גמרנו את היחסים. איך אמר לי גיסי¹⁷: עוד מעט אתם תגיעו אלינו ותהיו נגד המדינה ותתייאשו מהמדינה, אמרתי לו: אני לא חושב שזה יקרה.

ה. פסיקה בהלכות ציבור

צריך לדעת דבר גדול, יש הלכות צבור ויש הלכות יחיד. לא כל אחד שפוסק בהלכות יחיד שבקי בכל חלקי שולחן ערוך, יכול לפסוק בהלכות צבור. בהלכות צבור צריך לפסוק אדם כללי, כלל ישראלי, לא מספיק לדעת שולחן ערוך, הוא צריך לדעת גם את הזוהר הקדוש, צריך להיות אדם שמקיף את כל התורה כולה. הרב צבי יהודה היה תלמיד חכם ענק. כאשר רב פלוני אמר שבשביל שלום אפשר להתפשר על שטחים, הרב צבי יהודה אמר לי: הוא לא יכול לפסוק, אין לו סמכות לפסוק בענייני כלל ישראל. הוא תלמיד חכם שינהל את הישיבה שלו, שיחנך את ילדי ישראל לתורה ולקדושה, הוא עוד לא במדרגה של פוסק של צבור, של כלל ישראל. המבדיל בין קודש לקודש. הרב צבי יהודה אמר את זה גם על רב מסוים, הוא תלמיד חכם אדיר, אך להיות פוסק של כלל ישראל הוא עוד לא במדרגה. בענייני כלל ישראל, לא מספיק לדעת את כל מה שהוא יודע. זה לא רק עניין של ידע. בהלכות צבור צריך להיות מה ש"המסילת שרים" אומר¹⁸, לא פחות מזה. תלמיד חכם כזה אדיר, שלומד תורה לשמה, שמקיף את כל התורה, לא רק את הנגלה, גם את הנסתר, והוא כולו צופה ישועה, כולו אוהב ישראל, כולו מלא יראת שמים אדירה, אהבת ישראל שאין כמוה, שהוא זוכה לרוח הקודש בדבריו כמו מרן הרב קוק זצ"ל¹⁹. הפסיקה על הלכות ארץ ישראל, זה לא פשוט. המבדיל בין קודש לקודש.

¹⁷ הרב אברהם יצחק אולמן שליט"א. דין בבד"צ של "העדה החרדית" בירושלים.

¹⁸ פרק יט', ומקורו בתנב"א. "ודבר זה ביארוהו בתנא ד"א ז"ל אמרו: כל חכם מישראל שיש בו דברי תורה לאמתו, ומתאנח על כבודו של הקב"ה, כל ימיו, ומתאוה ומיצר לכבוד ירושלים ולכבוד בית המקדש ולישועה שתצמח בקרוב ולכינוס גליות, זוכה לרוח הקודש בדבריו..."

¹⁹ "פעם אחת לדעת, אם אתם לא מאמינים בזה, תעזבו את הישיבה מחר, מי שלא מאמין שהרב קוק הוא שליחא דרחמנא ושליחא דידן להארות דרך הגאולה, הוא לא נמצא ב"מרכז הרב" גם אם הוא לומד שם עשר שנים! הוא לא נמצא ב"מרכז הרב". והוא לא תלמיד של הרב, והוא לא קשור למורה הדור והדורות. הרב קוק זו הנשמה שנשלחה משמיים להארות דרך הגאולה. אני מצטט את דברי הרב קוק בעצמו: (אגרת תקנ"ה) "אם כבוד גאונו ושאר גדולי הדור היו נוהגים את מנהגי, מחזקים ונלווים עמדי, היתה באמת מתגלה גאולתם של ישראל, ואי אפשר לתאר ולצייר, כמה רבים, רבים, היו שבים בתשובה שלמה, והייתה באמת מתגלית במהרה גאולתם של ישראל. ואין לי ספק שיום יבוא וישוּבו יראיו ויודעי שמו ויכירו את טהרת אמיתות דעותיי וכולנו נעשה אגודה אחת ואז תבוא גאולה."

ברנר אמר על הרב: "הרב הזה כולו מלא אורות", אני עדיין לא רואה את האורות שביהדות, הרצ"ה אמר לנו שאם הוא לא היה נרצח הוא היה חוזר בתשובה, הוא הכיר אותו היו לו קשרים. ש"י עגנון לקח את ברנר לרב - וזה מה שאמר כשיצא מן הרב, וכתב בעיתון של "אחד העם", הרב הזה הוא היחיד שמבין את הכפירה שלנו הוא מבין את מה שמתחולל. מאיפה צמחה לאורתודוקסיה ספרות תורנית שכזאת?.

אני יודע, על מאות אנשים באמריקה שלא עולים בגלל פסק שישוב ארץ ישראל זוהי מצווה קיומית ולא חיובית²⁰. יש לי המון תלמידים שלא עולים בגלל זה. זו טעות עצומה. גם הרבה אנשים קיבלו פסק לא לעלות לארץ לפני השואה. מי שמחליט מי פוסק לכלל ישראל ומי לא הוא עם ישראל לדורותיו. אולם אי אפשר להחליט זאת אחרי תקופה קצרה בלבד. בואו ניקח למשל את "החפץ חיים". מי נתן הסכמות ל"משנה ברורה"? כיום, מי שנתן הסכמות הוא פחות מוכר מאשר ה"חפץ חיים" עצמו.

יש השגחה על עם ישראל, לא רק בצד הפיזי שלו, הקיומי, אלא גם בצד הרוחני. יש לפעמים באמת טעות, יש גדולי תורה שטועים²¹, אחד מגדולי האדמו"רים אמר לרב רענן²² שתי מילים: "טעינו בדרך". אחרי השואה אמר: "טעינו בדרך". לעומת הרב קוק שקרא ליהודים אחרי מלחמת העולם הראשונה²³, הצילו את נפשותיכם!! הצילו את דורותיכם!! אל תמתינו לרישיונות. מהרו לארץ ישראל. אתם עלולים לשואה. וכן ה"אור שמח" שהיה ציוני גדול, מה "האור שמח" צעק אחרי מלחמת העולם הראשונה?? תבואו תצילו את נפשותיכם, כשהיהודי יחשוב שברלין היא ירושלים, תבוא שואה ותוכיח שברלין זה לא ירושלים. רוצו לארץ ישראל. אך לא שמעו לו ונכחדו בברלין. החפץ חיים בעצמו כותב לעלות לארץ. "החפץ חיים" אמר לבנו כשהקימו את פתח תקווה: "בני יקירי, הנה הגאולה מתחילה". (ספר "שיחות החפץ חיים") הגאולה לא תלויה בתשובה, "כי קץ הגלות ישנו אפילו יהיו ישראל רשעים גמורים ח"ו", דברי "אור החיים" הקדוש (ויקרא כ"ה, כה) או דברי הגר"א (אבן שלמה פרק י"א), "בכל דור ודור יש קיצים לפי זכויות הדור, אבל קץ אחרון לא תלוי בתשובה כלל, אלא בברית. שנאמר: "למעני למעני אעשה". הרב כותב ב"אורות התשובה" (פרק י"ז סע' ב) ששיבת האומה לארצה, יש בה בכלל הארתה של תשובה. ונכון, ככל שיתרבו בעלי תשובה זה יהיה יותר מהר. "אחישה" נמצא גם בזמן של "בעיתה". כל יהודי שעולה לארץ, כל יהודי שבונה בית או נוטע עץ זו גאולה. זה מחיש את הגאולה. וכן כל יהודי שחוזר בתשובה מחיש את הגאולה. "אחישה", האופציה הזו תמיד קיימת למרות שאנחנו בתוך תהליך של "בעיתה". הקץ של בעיתה קרוב לייסורים. הגאון מווילנא, כשהגיע לפסוק "ובהר ציון תהיה פליטה והיה קודש" זלגו עיניו דמעות. כך אומר רבי ישראל משקלוב שלפי זה רק מעטים יגיעו לארץ ישראל, וצריך להתפלל שהנבואה הזו לא תתממש. אבל הנבואה הזו כן התממשה.

ואני אומר לכם היום, מה שרבנים מונעים מיהודים מלעלות באמריקה, אני מאד מפחד מזה. אני עובד עם אמריקאים כבר עשרים שנה. ואני יודע שיש רבנים שאומרים להם אל תעלו לארץ.

פעם, הייתי במגדלי התאומים עם תלמיד שלי והוא אומר לי: תסתכל על הכוח של אמריקה...המדע של אמריקה..עיר שלמה יש כאן. עיר שלימה של ארבעים אלף איש. תראה מה זה העוצמה של אמריקה. אתה רואה תסתכל בצד על ניו יורק ... בתים ואתה לא רואה את הסוף שלהם, זה לא בית אחד. מה שאתם רואים בנתיבי איילון מצד ימין זו פינה אחת ברחוב בניו יורק. זה במאות ו"התאומים" אתה רואה אותם ממרחק עשרות ק"מ כשאתה עם מטוס. אותו תלמיד נפצע שם ביום קריסת "התאומים".

אמריקה היום זה אמריקה אחרת. אתם לא מסוגלים להבין, דיברתי עם הרבה תלמידים אחר כך, המון. קיבלתי אותם כבר ביום חמישי. משפחה מניו ג'רזי החליטה השבוע לעלות כמו שהם. בלי כלום. צ'ק צ'ק בגלל "התאומים". המצב לא אותו דבר. אמריקה, בכל מקום יש פחד ואימה ממעטפות ומטוסים. מפצצות

²⁰ שיטת בעל האג"מ זצ"ל, ולעומת זאת, ספר "מנחת אברהם" ח"א, למרן הגר"א שפירא זצ"ל וסיכום הסוגיה בספר "נחלת יעקב" – לרב יעקב זיסברג שליט"א ח"א עמ' 277-312.

²¹ ראה "ספר החינוך" מצוה ע"ח, מצות הטיה אחרי רבים - "...ואפילו אם לא יכוננו לפעמים החכמים אל האמת חלילה.."

²² הרב שלום נתן רענן זצ"ל, (אב תר"ס – י' ניסן תשל"ב) חתנו של מרן הרב קוק זצ"ל ור"מ ומנהל בישיבת "מרכז הרב".

²³ "הקריאה הגדולה לארץ ישראל" – נדפסה בתוך ספר "אורות".

זה לא אותו דבר ומייד באותו יום, התחילו להאשים את היהודים שזה בגלל שאמריקה חברה של היהודים... באו לתלמיד שלי, רופא במנהטון, ואמרו לו: אתה אל תטפל בנו, זה בגללכם, בגלל שאמריקה תומכת בישראל. אל תטפל בנו. עוד לא פותחים את העיניים... מה זה קשיות עורף? אומר "החיי אדם" כשבאה צרה או אסון ואתה אומר שזה במקרה - זה "קשינו עורף". במקרה. זה לא מקרה. לא מקרה ב"פנטגון" ולא מקרה ב"תאומים".

ביתי הייתה צריכה להיות באותו יום בניו יורק, היה לה כרטיס טיסה לחברה טובה שלה לחתונה בניו יורק. שבוע קודם אמרתי לה: את לא נוסעת. אמרה לי: אבא, או שאתה נביא או שאתה משוגע - תחליט. אמרתי לה: אני לא נביא ולא משוגע, אני דואג מאוד שלא תוכלי לחזור לראש השנה. כי לא ייתכן, אחרי שנה כזאת שאמריקה כל כך צבועה וכל כך רעה ביחס אלינו, היא מוכרחה לחטוף במוקדם או במאוחר ואני לא יודע... אני מפחד שתיסעי. היא בכתה והחזירה את הכרטיס. אני לא הייתי בירושלים ולא הייתי בבית כשזה קרה, אחרי כמה שעות התקשרה אלי ואמרה: אבא אתה שמעת, מגדלי התאומים נפלו. נכנסתי לשוק. אני הייתי שם, אני יודע מה זה "מגדלי התאומים" זה ממש נורא ואיום, זה אי אפשר לתאר. עכשיו, אמריקה הסתבכה גם באפגניסטן והיא הולכת ומסתבכת מיום ליום. אני אמרתי שלא ייתכן ששנה שלימה אמריקה אומרת לעם ישראל ומדינת ישראל לנהוג באיפוק וקוראת ל"שני הצדדים להפסיק את מעגל האלימות". כל ילד יודע שבמעגל, יש ההגדרה שלו, כל הנקודות הם במרחק שווה מהאמצע. פירושו של דבר שיש כאן שני צדדים אלימים, ולשבור את מעגל האלימות לנהוג באיפוק. שקר. הרשעה והצביעות הזו, שלא מבחינה בין רשעים וצדיקים, בין צדיקים וטהורים, בין רוצחים לנרצחים. לא יכול להימשך לעד. יד ה' תוכיח שמי שחושב שהטרור בצורה הזאת יישאר כאן במזרח התיכון וזה בעיה של המזרח התיכון וזה לא יגיע אליו - יתבדה. כי מי שפוגע בלב, כל האיברים מזדעזעים.

1. שמירת הלשון ומאבק על ארץ ישראל

רבותי. כל אחד מכם יודע את ערכו של כוח הדיבור. אם אנחנו לא מאמינים בכוח הדיבור אל תתפללו מחר שחרית, חבל על הזמן. הדיבור של אדם מישראל פועל לטוב ולרע. כשאתה מדבר לשון הרע, אומר "החפץ חיים", אתה פוגע בכוח הדיבור של כלל ישראל בעולמות העליונים. כשאתה משדר חולשה ואומר: מה יקרה? יעקרו אותנו מארץ ישראל, אנחנו לא ראויים לשבת בארץ ישראל. תראו איזה עם... הדיבור הזה, מחליש את אחיזתנו בארץ. זה דיבור של חולשה. משל למה הדבר דומה? אתה נמצא בבית חולים במצב קשה ואתה הולך ומזמין את ה"חברה קדישא". אם הקב"ה הביא אותך לחברון סימן שאתה מצד הסגולה שלך ראוי להיות שם. במלחמת ששת הימים כבר נפסקה הלכה. "חזרנו הביתה. לנחלות אבותינו, בפקודת ריבונו של עולם, ושום כוח בעולם לא יזיז אותנו מכאן יותר". כשאנחנו באים לרב צבי יהודה ואומרים לו: הרב, מה לעשות אם יבואו לפנות אותנו? הרב צבי יהודה צועק עלינו: לא יקום ולא יהיה!! איך אתם מעיזים לדבר, חולשה. שאל את הרצ"ה קצין: הרב, אני הולך לקבל פקודה ללכת לימית עם הפלוגה שלי לפנות את ימית. הרב אומר לו - פקודה לעבור על דברי תורה? אתה לא יכול להשתתף בזה. "לא יקום ולא יהיה". חולשה, מה פירוש? אתה לא יושב בימית וכותב הספד על ימית, זה רוח נכאה. אתה צריך להיות חדור אמונה.

אני זוכר, אחרי שהתחילו לפנות את חבל ימית באנו אל הרצ"ה בבכי. הרב אמר: "לא יקום ולא יהיה". הרב אמר לנו - אותה הדרכה של קימעא קימעא, כוללת כל הנסיגות לא זכינו. אם היינו זוכים... אבל אתה שתהיה שותף בדיבור או במעשה חס ושלום? אנחנו נתנחל ונתנחל עוד פעם ועוד פעם וככל שיותר יהודים בינו את זה, יהיו פחות נסיגות. אבל, אתה אל תהיה שותף לנסיגות, אל תשדר חולשה. אל תשדר שאנחנו זמניים פה. למשל. שאתה נמצא בסיני או בימית אפילו ואתה עומד ביציאה מימית ורוצה טרמפ לצפון אז

עוצר על ידי אדם ואומר: תראה אני נוסע רק קרוב, אני לא נוסע לארץ. כך אמר. מה אתה אומר: לא נוסע לארץ. מה אתה בחו"ל?! היינו בנאות סיני זאת בעיה גדולה מאוד.

אני הייתי ר"מ בישיבה לצעירים. אחד מתלמידי חוזר מימית ומספר את "גבורותיו" איך הוא קפץ מהאוטובוס על ראש החייל והפיל אותו וחזר לטפס על הגג והוא בכה שמה. אמרתי לו: אם אתה עוד פעם יורד לימית אתה עף מהישראל"ץ. הוא אומר לי: למה? אמרתי לו: כי אתה מכה חייל ישראלי. אתה לא יורד לימית יותר. אתה במעצר בית....

כשאנחנו היינו בעצמונה, הגיעה לשם פלוגת צנחנים שהיו עתידים לפנות אותנו. הגיע פורים, ולא יפה שהם יישארו בחוץ בחולות ואנחנו יושבים פה וחוגגים פורים. הזמנו את הפלוגה. הכנסנו ספסלים לאוהלים וקראנו במגילה. ואחר כך רקדנו איתם ונתנו להם משלוח מנות ולקחנו אותם יפה על הכתפיים ורקדנו את כל השירים על ארץ ישראל, "כי נחם" ... כל השירים שהיינו רוצים, ואחר כך הם חזרו למאהל שלהם. אחרי עשרה ימים, הם באו קיבלנו פקודה לפנות אותנו. הם בכו ואנחנו בכינו.

הם לא היו תלמידים של הרצי"ה, הם קיבלו פקודה לפנות אותנו, אנחנו לא הרבצנו, לא עלינו על המכוניות ושרנו "הבאנו שלום עליכם". קשרנו את עצמינו ואז באה משאית וכמו "לגו" תפסה את הקרוואן ועוד לגו אחד ושמו אותנו על משאיות. ככה זה היה.

אבל מה קרה אחר כך? אני יודע מניסיון אישי, החיילים האלו שפינו אותנו נעשו אוהבי ארץ ישראל. "בתוך עמי אנוכי יושבת". אני אראה לך מכתבים שלהם. בעוד שאני מכיר חיילים אחרים אישית שהטראומה של ימית כאשר הרביצו להם ונתנו להם מכות הם גרמו להם למאוס בארץ ישראל.

בהפחדות ומדד איומים לא נשיג דבר, "טראומת גגות ימית" לא מעכבת שום דבר. אם שרון יחליט לפנות ח"ו משהו, זה לא איכפת לו²⁴. אני מכיר את שרון מאז ששת הימים. אני לא יהודי צעיר, שרון, לא איכפת לו הטראומה של ימית מה שכן יזיז לו, זה אנחנו. זה יענקלה, כצל"ה, חברה שלחמו איתו שהיו איתו בצבא, חברה שהיו איתו על הגבעות.

קודם כל היחס הנפשי. היחס הנפשי שלך לממשלת ישראל. היחס הנפשי שלך למדינת ישראל. זה צריך תיקון. הכוח הסגולי והכוח החיובי הרבה יותר עובד מאשר כל השיגועים האלו שאתה מנסה לשגע את החיילים. תאמין לי האמונה של הדבקות הקודשית בארץ ישראל, המסירות נפש, היא משפיעה פי מיליון בצד הסגולי, מאשר כל השיגועים. סגולת ישראל לא תמה. אני לא מאמין שהיא תמה.

ז. "הבו אור" - ריבוי תורה וחינוך

הרצי"ה אמר שבתוך המדינה שהיא קודש, יש שני דברים שהם הפך הקודש: החינוך והמשפט. אומנם, הוא לא שלח אנשים להיות משפטנים. כדי להבריא את עם ישראל מצד החינוך יש להרבות ת"ח שיכנסו לחינוך. הייתי השבוע באחת משיבות ההסדר. ושאלתי: מי כאן הולך לחינוך? רק אחד הרים את היד... מי שרוצה לעשות כסף. אז זה לא בדיוק... מיליונר לא תהיה בחינוך. אבל הבעיה הקשה שבאמת הרבה אנשים לא הולכים, אנשים שכן יכולים להיות מחנכים לא הולכים, הרבה משיבות ההסדר הולכים לאוניברסיטה למקצועות חופשיים ועושים כסף טוב. אני זוכר שהרב גולדוויכט זצ"ל כעס מאוד על אחד שהלך לאוניברסיטה. אמר לו: אתה כשרוני ויכול להיות מנהיג וראש ישיבה. וההורים שלו אמרו: מה פתאום ראש ישיבה?! הרב אמר לו: צריך להיות אידיאליסטים להרבות קדושה בישראל.

²⁴ בעת אמירת הדברים, חשוון התשס"ב, אף אחד לא העלה בדעתו את החרבת חבל קטיף והסגרתו לידי המרצחים בידי רה"מ דאז, אריאל שרון. אכן, כמה מדהים להיווכח בהכרת המציאות המופלאה של הרב בני זצ"ל.

אתם עכשיו צריכים להרבות תורה, אתם עכשיו בשלב חשוב, אל תלכו כעת להתנחל ואל תלכו לצבא (לא באופן אישי אלא באופן כללי, איני יודע כמה שנים כל אחד מכם בישיבה)²⁵ תגדלו בתורה ויר"ש ותחיו בתודעה כזו שכל התורה שלכם ממש מחזקת את המדינה.

בנו את התורה, זה תפקידכם. כשאתם מדבר עם נתן שרנסקי²⁶ אני מדבר בסגנון אחר לגמרי, כשאתם מדבר עם שרנסקי אני אומר לו: תגיד לי, אתה חושב שהקב"ה הביא אותך לארץ ישראל בשביל להחזיר את ארץ ישראל? אתה השתגעתי?! הקב"ה הביא אותך שתהיה יותר אחיזה של עם ישראל בארץ ישראל, אתה צריך לעמוד מול שרון ולהגיד לו: אי אפשר אין דבר כזה, ארץ ישראל שלנו. עבור מה שנלחמת כל החיים שלך ברוסיה, ביצור אחיזתנו בארץ. אני מדבר איתו בתוקף, ואני לומד איתו "לנתיבות ישראל" ו"אורות" ומחזק אותו וכל פעם אביטל מבקשת, תבוא לתת לו עוד זריקה. כי הוא פוליטיקאי הוא זקוק לזה. רחבעם זאבי הי"ד²⁷ היה פעם ב"מכון מאיר" ואמר מה שאתם עושים בתורה אני עושה בפוליטיקה, אחיזתנו בארץ ישראל. אז איש על מחנהו ואיש על דגלו, יש אנשי צבא ויש אנשי פוליטיקה ויש אנשי תורה ואנשי תורה הם הלב. התפקיד שלכם עכשיו זה לגדול בתורה ויר"ש עם תפילה מעומקא דליבא, וגם לדעת שכל ההתפתחות האישית שלכם זה בעצם ערך מדינתי כלל ישראלי עצום.

כשאתה יושב ב"מרכז הרב" ומתפלל ממש: "ולירושלים עירך ברחמים תשוב"...ולא באופן של "מה חובתי ואעשנה". כשאתה מתפלל בכוונה "השיבה שופטינו", תיפטר מהממשלה הזאת²⁸, אתה מתפלל מעומק הלב, "השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחילה". תוצאה – "הסר ממנו יגון ואנחה". תתפלל את זה בכוונה. אז הדברים נעשים. בזה חיזקת את נשמת האומה. כל עניין שבתורה שאתה יותר מבין. כל סוגיה שיותר מתבררת לך, כל רשב"א וריטב"א ו"קצות" שיותר מתברר לך, כל סוגיה שיושבת לך בראש עם שיטות הראשונים עד ההלכה, אתה מחזק את מדינת ישראל, אתה מחזק את צה"ל. אתה נותן גבורה יותר ויותר והחלטות נכונות לממשלה.

הבן שלי דיבר עם ישיבה של אמריקאים שהזמנתי אותו לפני שנה, בערב יום הזיכרון. הבחור שהזמין אותם לא רצה שקצין בצה"ל ידבר איתם, זה כבר מוגזם, בקושי הוא הסכים שאני אדבר איתם. אז הבן שלי אמר

²⁵ הנושא של מתי ללכת לצבא זה עניין אישי, צריך ללכת לראש הישיבה או לת"ח שמכיר אותך. יש אנשים שאחרי חמש שנים, יש אחרי שלוש... אני זוכר בחדר שלי אני הייתי בצבא כבר. אבל חברי החדר שלי עוד לא היו בצבא ואני זוכר אותם הולכים לרב צבי יהודה. אחד מהם, הרב צבי יהודה נישק אותו על ראשו אמר: צאתך לשלום אחרי שלוש שנים. ואילו הרב אברהם רמר זצ"ל. הרב אמר לו: מה פתאום?! אבל הרב: אני אפסיד מלחמה? הרב אמר לו: זה לא ענייך, אתה עכשיו באמצע גידול, אני מכיר אותך, אתה כל כך מתפתח בכל הכוחות שלך זה לא צודק, לא מצד האישי ולא מצד הלאומי להפסיק את זה עכשיו וללכת לצבא. זה לא צודק, לא מבחינה אישית ולא מבחינה לאומית תמשיך. והבחור השני, הרצי"ה הכיר אותו ומי שמכיר אותו היום יודע שכל כך נכון היה, הוא היום חי באחת ההתנחלויות, אחד מ"תקיפי דארעא דישראל". השני שהלך לצבא. והרצי"ה ידע שזהו איש מעשי וזה למד בישיבה וגדל בישיבה.

²⁶ בביתו של הרב בני בירושלים שכן בזמנו מטה המאבק למען אסירי ציון ובכללם נתן שרנסקי, כך נוצר קשר אמיץ בין השניים.

²⁷ שמעתם בוודאי מתי רחבעם זאבי, הי"ד התחיל להגן על ארץ ישראל? באיזה גיל? בגיל ארבעה חודשים. (שנת התרפ"ו) הוא גר בשכונת ימין אבות, מול החומה. ערבים יוצאים מהעיר העתיקה וזורקים אבנים על הבתים היהודיים, ומתקיפים אותה, והיהודים זורקים חזרה אבנים. אבל זה הולך ומתגבר. אז היה אקדח אחד. אצל מי? אצל ההורים של רחבעם זאבי. הוא יוצא ויורה באוויר, וכל הערבים בורחים. מיד הצדיקים שקיבלו מנדט לעזור לנו להתנחל בארץ ישראל, באים לחפש את האקדח הזה. והבריטים הרשעים האלה הגיעו, אז אמא של רחבעם זאבי לקחה את האקדח ושמה אותו תחת המזרון של העריסה של רחבעם זאבי, כשהבריטים הגיעו, ניגשה לעריסה וצבטה אותו חזק, הוא התחיל לבכות, הבריטים, חיפשו בכל הבית, הפכו את כל הבית, אבל התינוק הבוכה הזה, מה פתאום לגשת אליו, הם יצאו הוא נרגע, הם הגיעו עוד פעם, שוב פעם היא צבטה. ואז בזה ניצל האקדח הזה. זו הייתה תחילת דרכו בהגנת המולדת...

²⁸ "מדינה לחוד וממשלה לחוד" – "ארץ הצבי" עמוד עד'.

לי: תן לי לדבר איתם רק דקה. הוא לא רצה, אמרתי לו: תן לו, אני סומך עליו. התלמיד שלי שכבר מלמד בישיבה חרדית בירושלים. אז הבן שלי אמר להם. "אני עכשיו נמצא עם חיילי בלבנון כדי שאתם תוכלו לשבת פה וללמוד תורה בירושלים, כדי שעם ישראל ימשיך לחיות חיים נורמאליים. אני לא דורש מכם לבוא מחר ללבנון, עבודת השם שלכם עכשיו היא להיות בישיבה, לגדול בתורה וביר"ש אבל, בתנאי אחד, שתדעו שבזה שאתם לומדים תורה אתם מחזקים אותי. לא שאתם מנותקים ואתם לא אומרים "מי שברך לחיילי צהל" וחושבים שרק התורה שלכם מגינה עליכם. אלא לדעת שזה עניין אלוקי - אתם ואני, אני ואתם. כשאתה לומד תורה ב"מרכז הרב" בתודעה כלל ישראלית ובהרגשה כזאת, זה התפקיד שלך עכשיו. אבל אתה לא צריך עכשיו להיות חבר כנסת, לא התפקיד שלך עכשיו. אי"ה תהיה ראש ממשלה מצידי. אבל כרגע עבודת השם שלך עכשיו זה להגדיל את האישיות שלך בתורה וביר"ש טהורה. מתוך מבט כזה ומתוך אחיזה כזאת כלל ישראלית, בזה אתה ממש עושה חסד עם האומה כולה. אתה עושה חסד עם מדינת ישראל. כשיש חושך, השיטה הטובה ביותר להילחם בו היא להוסיף אור. כמה שיותר אור, אז החושך ממילא פג ונעלם. לא לדוש בחושך ולא להילחם בחושך אלא להרבות אור, בחיוב ובאחיזה בקודש, אז החושך ממילא יברח. ולא לקטרג על המדינה ולא לקטרג על עם ישראל, כי הקב"ה לא אוהב את המקטרגים על בניו אפילו עם הקדושים, כך לשונו של הגר"א²⁹.

ח. "בעל מלחמות - מצמיח ישועות"

ההבנות שלנו כעת, באמת משתנות. זה לא רק בטחוני, זה הרבה יותר עמוק, זה אומנם לא מכוח מצוות ישוב ארץ ישראל, אבל יותר ויותר יש הבנה שזו ארצנו היחידה וזו מולדתנו ואין מקום כאן לשני עמים. מה שעם ישראל עובר בשנה האחרונה³⁰ זו סדרת חינוך אלוקית כואבת, כי לפי עניות דעתי, הקב"ה לא רוצה לוותר על השמאל. הקב"ה רוצה שהשמאל יחזור בתשובה, ויפתח את העיניים. כי אם היה הימין מנצח, חלק גדול מהשמאל היה יורד מהארץ והיה נבלע בין העמים. הקב"ה רוצה שגם "שלוש עכשיו" יישארו בארץ. לאט לאט יפתחו את העיניים, ויראו שטעינו בדרך. כל יום ויום יותר ויותר אנשים פותחים את העיניים ואומרים: טעינו בדרך. אומנם, יש כמה "עלים נידפים" שלא יזיק אם ינשרו, והרב כותב שאחת הסיבות שהגאולה לא באה היא משום שיש רשעים שלא ראויים לראות את הגאולה ועד שלא יכחדו לא תבוא הגאולה. ("עין איה" ברכות).

זה התהליך שחז"ל אמרו עליו "קמעא קמעא" (ירושלמי ברכות פ"א). הרצ"ה כתב במאמר "המדינה כהתקיימות חזון הגאולה" (בספרו "לנתיבות ישראל"): "אותה הדרכת ההדרגה קימעא-קימעא, שהיא קובעת את מהלך גאולתם של ישראל לכל צדדיה המעשיים והרוחניים, הלא היא כוללת בתוכה גם את כל ההפסקים והעיכובים, גם את כל הנסיגות והכישלונות, גם את כל העיכובים והסיכונים, אשר לכל פרשת המהלך הזה, אשר לכל שלשלת חלקי ההדרגה הזאת... למה אנחנו מתייסרים כעת? צריך לדעת אומנם, "בהדי כבשי דרחמנא למה לך" אך, מה שלי ברור, דבר אחד. אנחנו יהודים של גמרא והגמרא אומרת (ברכות ה', א): "שלוש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל וכולם לא נתנם אלא ע"י ייסורים"³¹, אחד מהם זו ארץ ישראל. כמה ייסורים? אני לא יודע. מר"ה שעבר עד היום הזה, כמה עשרות נשמות, ממש טהורות וצדיקות

²⁹ "הקב"ה שונא המקטרג על בניו אף הקדושים כמו"ש ו"בידו רצפה.. "גר"א, בהתק"ז דף נז:.

³⁰ שנת התשס"א. פריצת האינתיפאדה השנייה, שריפת קבר יוסף, הלינץ' ברמאללה, רציחות בדרכים ובישובים רח"ל.

³¹ "לדעת מראש שארץ ישראל נקנית בייסורים - אבל בזה היא נקנית ממש" - "קול התור" בשם הגר"א.

עלו למרום... מה הרב אומר עליהם, הרב מדבר עליהם³². הם "נספו בלא משפט" מה זה "השופט כל הארץ לא יעשה משפט"?! מה פירוש, הרב אומר כאן בלא משפט, איזה מן דבר זה? פירושו של דבר: יש נשמות שמהצד הפרטי שלהם לא היו צריכים למות. יאיר הר סיני ה"ד לא היה צריך למות!, אני מכיר אותו, צדיק יסוד עולם! ר' בנימין הרלינג ה"ד אחד מל"ו צדיקים!. "היחידים שנספים בלא משפט בתוך המהפכה של שטף המלחמה יש בה מידת מיתת צדיקים המכפרת" הם מכפרים על הדור והם ממשיכים את אחיזתנו בארץ ישראל, בגללם אנחנו נשאר בחברון ובגללם נשאר בקדומים. "הולכים להם למעלה בשורש החיים ועצמות חיים מביא ערך כללי לכל בנין העולם". סדר אלוקי. אנחנו לא מבינים בפרטים, מי זוכה למות על קידוש השם ומי לא. אבל בוודאי שיש כאן תהליך אלוקי של אחיזתם של עם ישראל בארץ ישראל שבוודאי שזה יביא לגאולה אדירה שאין כמותה. הרב אומר שכפי עומק הכאב ועומק המלחמה אור יותר גדול מפציע, "אור עולם באוצר חיים, אורות מאופל אמר ויה".

אנחנו לא יודעים פרטים אבל וודאי שיש כאן תהליך של גאולתם של ישראל ו"אומר לך בדמייך חיי ואומר לך בדמייך חיי" אני לא יודע האם זה "גוג ומגוג". לא למדתי קבלה, אני לא יודע פרטים, מה שברור הוא, שאין דבר יותר וודאי שמדינת ישראל לא תכחד³³. כך כותב הרב זצ"ל ("אורות התחיה, כ"ו): "מאמין הוא העם כולו שאין גלות עוד אחרי הגאולה ההולכת ומתחלת שלפנינו". אבל לגבי הצורה "האמנתי כי אדבר אני עניתי מאוד". אנחנו יהודים מאמינים. "בהדי כבשי דרחמנא למה לך" (ברכות י, א). אנחנו צריכים לעשות את שלנו.

ישנם אנשים שצריכים לכפר על הדור, ולסנגר על עם ישראל דווקא בישיבה של מעלה ולא בישיבה של מטה. אני חושב, זוהי דעתי הפרטית שלא שמעתי מאף אחד, שהרב זצ"ל נפטר אחרי שהנאצים עלו לשלטון כדי שהכהן הגדול, יחד עם כל גדולי העולם, יעמוד בפרץ ויצמצמם את השואה³⁴. "צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו". יש מעשים ויש דרך. הרב מסביר ב"עין איה" שגם הדרכים של הקב"ה להביא את הגאולה, לא רק המעשים גם הם במידה כזאת. אנחנו לאט, לאט מבינים את זה. כל רע בתהליך הגאולה הוא מחושב בדקדוק שכך צריך להיות למרות שאנחנו לא מבינים את זה.³⁵ אנחנו לא מבינים את הכול, אנחנו מבינים מעט מאוד. אבל הגישה צריכה לדעת שמדינת ישראל אין לה חורבן, את המדינה הזו צריך לקדש כמה שיותר מהר, רק על ידי שיתרבו בחורים כמוך במדינת ישראל הגאולה תבוא יותר ומהר ויותר פחות ייסורים. זה ברור. כל השאר "בהדי כבשי דרחמנא למה לך".

³² "...היחידים הנספים בלא משפט, שבתוך המהפכה של שטף המלחמה, יש בה מידת מיתת צדיקים המכפרת, עולים הם למעלה בשורש החיים ועצמות חיים מביא ערך כללי לטובה ולברכה אל כלל בנין העולם בכל ערכיו ומובניו. ואח"כ כתום המלחמה מתחדש העולם ברוח חדש ורגלי משיח מתגלים ביותר, ולפי ערכה של גודל המלחמה בכמותה ואיכותה ככה תגדל הצפייה לרגלי משיח שבה." "אורות המלחמה", א'.

³³ "מי מרום", "מעמיני הישועה", עמ' רכז: "ואומנם ברור הדבר כשמש בצהריים, שחורבן שלישי לא יהיה עוד, ומדינת ישראל שקמה לתחיה בל תמוט עולם ועד".

³⁴ "אתה יודע מה זה השואה? אי אפשר לתאר את זה בכלל, שום ספר ושום סרט לא יכול לתאר את השואה. כשאתה לוקח רק את משפחת אשתי מה שהם עברו בשואה זה הרבה יותר מזעזע מהמספר הכללי, המוח והלב של אדם לא מסוגלים להתייחס למיליונים אך כשאתה לוקח משפחה, משפחה, זה הרבה יותר משפיע עליך.

³⁵ "צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו". – "תכלית הבריאה ושלמותה היא שתהיה מדת הדין מסכימה לטוב, וזוהי הטובה הגמורה שהיא השלמות האמתית.... צדיק ד' בכל דרכיו, כל דרכיו הוא בבחינת צדיק שהוא מדת הדין, כדרך צדיק העושה מה שהדין נותן, וחסיד שהוא בחסד יותר משורת הדין הוא רק בכל מעשיו אבל כללות הדרך וטובתו השלמה היא שתהיה נודעת ומתגלה צדקת ד'." (עולת ראי"ה)

יש להרבות אור, להפיץ את האורות. הלוואי שאנחנו נגיע לאלו שמוכנים לשמוע, לאותו נוער שכן מוכן לשמוע. יש אלפים שמוכנים לשמוע. הקב"ה מנהל את העולם, אבל אנחנו צריכים לעשות את שלנו, אנו צריכים להרבות אור בעולם, להציל כמה שאפשר, מי שמוכן לשמוע. יש אלפים כאלה. היו שלום היו ברכה.